

به نام خداوند بخشنده بخشایگر

قبل از **حادثه** بدانیم

حمید نوش زاده

|                      |                                    |
|----------------------|------------------------------------|
| سرشناسه:             | نوش زاده، حمید، ۱۳۴۵               |
| عنوان و نام پدیدآور: | قبل از حادثه بدانیم/ حمید نوش زاده |
| مشخصات نشر:          | کرمان: نشر فانوس، ۱۳۹۴             |
| شابک:                | ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۳۲-۹۴-۱                  |
| وضعیت فهرست نویسی:   | فیپا                               |
| موضوع:               | معلولیت‌ها- پیشگیری                |
| موضوع:               | گودکان- حوادث- پیشگیری             |
| رده‌بندی کنگره:      | ۱۳۹۴ ق ۲ ن ۱۵۶۸/ HV                |
| رده‌بندی دیویی:      | ۳۶۲/۴                              |
| شماره کتابشناسی ملی: | ۲۹۱۹۸۸۲                            |

- عنوان: قبل از حادثه بدانیم
- مؤلف: حمید نوش زاده
- ناشر: فانوس کرمان، ۲۲۴۴۵۶۲۹
- تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
- نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۴
- چاپ و صحافی: کرمان تکثیر، ۳۲۴۵۵۸۶۵۴
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۶۳۲-۹۴-۱
- قیمت: ۲۸۰۰ تومان

### پیشگفتار

با دیدن افراد معلول و آسیب دیده در جامعه با واقعیت‌های تلخ و گریز ناپذیری روبرو می‌گردیم و در پی آن سؤال‌هایی از این قبیل پیش می‌آید که:

- ۱- چه تعداد یا چه درصدی از افراد جامعه دچار معلولیت هستند؟
- ۲- با پیدایش معلولیت، زندگی چه کسانی و تا چه حدی درگیر این مسئله می‌شود؟
- ۳- آیا فقط فرد آسیب دیده و خانواده وی درگیر می‌شوند؟ یا دوستان، فامیل و نهایتاً بخش وسیعی از جامعه نیز از این امر تأثیر پذیرند؟
- ۴- آیا فقط سلامت جسمی و مسائل زیستی تحت الشعاع این مسئله قرار می‌گیرند؟ یا اینکه علاوه بر آن مسائل روانی، فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و حتی سیاسی نیز از این رخ داد تأثیر پذیرند؟

۵- نهایتاً چگونه می‌توان آثار سوء و پیامدهای معلولیت را تا آن‌جا که می‌توان کاهش داد و از اضافه شدن به آمار معلولین در آینده جلوگیری نمود؟ پاسخ به اینگونه سؤال‌ها، گرچه با یک جستجوی ساده در آمار و ارقام موجود و مقایسه آن در دوره‌های گوناگون و جوامع دیگر روشن می‌شود، اما آن‌چه مسئولیت آفرین است و حساسیت فوق‌العاده را طلب می‌نماید، این است که: اولاً بالا بودن آمار و گستردگی این پدیده در جوامع امروز است. و ثانیاً و مهم‌تر اینکه موضوع این پدیده انسان است همان که خداوند او را در بهترین صورت آفریده و اشرف مخلوقاتش قرار داده است. بنابراین آنچه بدیهی می‌نماید:<sup>۱</sup> حوادث و آسیب‌های ناشی از آن با زندگی انسان عجین شده خصوصاً زندگی ماشینی امروز بشر و تقریباً گریزی از آن نیست و لیکن نکته اینجاست که آیا می‌توان با در پیش گرفتن اندیشه و روشی درست کنترل و مدیریت زندگی را به گونه‌ای در دست گرفت که هم تعداد این حوادث و پیامدهای آن به حداقل ممکن برسد و هم در صورت بروز آسیب از ظرفیت‌های موجود چنان بهره

<sup>۱</sup> - آیه ۷۰ سوره اسراء: لقد کرمنا بنی آدم.....

«لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم» (سوره تین، آیه ۴)

گرفت که کمترین اختلال در زندگی فرد، خانواده و جامعه شکل گیرد و از سیر به سوی اهداف عالی انسان باز نمانند.

در این میان نقش خانواده بسیار حساس و غیرقابل تفکیک از برنامه‌های پیشگیری و درمان می‌باشد. چرا که موجودیت انسان در خانواده شکل می‌گیرد و به لطف خداوند متعال از همان ابتدای شکل‌گیری حیات بین والدین و فرزند رابطه عاطفی و وابستگی بسیار شدید برقرار می‌شود و این صمیمیت و رابطه اساس حمایت‌ها و مراقبت‌های خانواده از فرزند است و نیز بنا به دستورات دینی، فرزندان در خانواده صاحب حقوقی می‌گردند (البته همیشه حقوق - متقابل و دوجانبه هستند - از حق برخورداری از اسم مناسب گرفته تا حق تأمین زندگی و نیز حق ازدواج و ....

پس هم به لحاظ زیستی و هم روانی و عاطفی و هم اعتقادی و حقوقی، والدین و فرزندان به یکدیگر وابسته‌اند و به معنای واقعی کلمه در شادی و غم یکدیگر شریک هستند.

اگر بنیان خانواده بر پایه عشق و محبت شکل گرفته باشد و رفتار اعضای خانواده بر اساس اندیشه‌ای نیکو باشد می‌توان انتظار داشت از حوادث و بلایا تا حد امکان پیشگیری و در صورت وقوع، اعضا تحت حمایت و مراقبت هستند و به نوعی عنان زندگی در دست خانواده است.

اما چنانچه به هر دلیلی خانواده دچار مشکل گردد چه به جهت عاطفی و روانی (مثل طلاق) چه به جهت اعتقادی، فرهنگی، اقتصادی و ... در کوران حوادث نمی‌توان چنانکه باید به نقش حمایتی و مراقبتی آن دل بست و اینگونه است که آثار و پیامدهای حوادث سنگین‌تر و قدرت تحمل افراد کمتر می‌شود. لذا هم در بحث پیشگیری و هم در درمان و همچنین در زمان مراقبت‌های پس از حوادث نقش خانواده کلیدی و اساسی است.

بنابراین هم جامعه و هم خود خانواده بایستی در تقویت بنیان‌های عاطفی و روانی، فکری و اعتقادی و ... و حتی اقتصادی کوشا باشند تا این نهاد بتواند به بهترین شکل ممکن به ایفای نقش‌های خانواده خویش پردازد.<sup>۱</sup>

که در آفرینش ز یک گوهرند  
دگر عضوها را نمائد قرار

<sup>۱</sup> - بنی آدم اعضای یکدیگرند  
چو عضوی بدرد آورد روزگار

## فهرست مطالب

صفحه

عنوان

○ مقدمه

○ فصل اول: مدیریت آینده یا پیشگیری

○ مقدمه

الف) قبل از ازدواج

ب) دوران جنینی

پ) هنگام و روزهای اولیه تولد نوزاد

ت) سایر دوران‌های رشد و زندگی

ج) یادآوری

○ فصل دوم: مدیریت بحران یا استفاده از فرصت‌های طلایی

○ مقدمه

۱- لحظه بروز حادثه جهت نیل به اهداف کوتاه مدت

۲- روزهای اول پس از حادثه جهت نیل به اهداف میان مدت

۳- روزها و ماه‌های بعد از حادثه جهت نیل به اهداف بلندمدت

○ حسن ختام

○ منابع

## مقدمه

گرچه معلولیت برای هر فرد و جامعه‌ای تهدیدی جدی به حساب می‌آید اما در عین حال معلولیت خالق فرصت‌هایی نیز می‌باشد. در شرایط عادی معمولاً انسان‌ها احساس نیاز نمی‌کنند و تمایلی نیز ندارند که از تمام توانائی‌های خود بهره گیرند. ولی در زمان بحران است که برای فایق آمدن بر مشکلات، انسان تمام توان و امکانات خویش را بسیج می‌نماید و در همین سختی‌هاست که پی به بسیاری از استعدادهای نهفته خود می‌برد و آنها را به نمایش گذاشته و شکوفا می‌نماید.

اگر نیک بنگریم می‌توانیم در سطوح عالی عرصه‌های علوم و فنون، ادبیات، هنر، ورزش و ... چهره‌هایی را مشاهده کنیم که علی‌رغم داشتن محدودیت‌های ناشی از معلولیت بدین مرتبه رسیده‌اند و جالب اینکه بسیاری از آنها پس از آسیب دیدگی متوجه توانمندی‌های خود گشته و با اراده خود و استفاده از ظرفیت‌های پس از آسیب دیدگی و با سعی و تلاش توانسته‌اند آثاری شگفت‌آور و

ماندگار از خود به جای گذارند.<sup>۱</sup> البته خلق این فرصت‌ها تنها برای فرد نیست بلکه دیگر اعضای جامعه نیز فرصت پیدا می‌کنند که هم قدر عافیت خویش بدانند و هم با مساعدت به هموعان خویش؛ شرافت و عظمت انسانی را به نمایش گذاشته و توشه‌ای برای رسیدن به کمال خویش فراهم آورند.<sup>۲</sup>

\*\*\*

در بحث معلولیت قطعاً پیشگیری جایگاه ویژه‌ای دارد و ایده‌آل، چنین است که هرگز شاهد این پدیده نباشیم، اما علی‌رغم خواست انسان و مراقبت‌ها و چاره‌اندیشی‌های او بخت همیشه یار نیست و حوادث همواره خارج از کنترل و اراده انسان هم رخ می‌نمایند. لذا برآنیم با تأکید بر نقش خانواده و پس از آن جامعه، بحث در مورد حوادث و پیامدهای آن را در دو فصل با این عناوین مطرح نماییم.

الف) مدیریت آینده: که به بحث در مورد پیشگیری از بروز حوادث و آسیب‌ها و مشکلات ناشی از آن می‌پردازد.

<sup>۱</sup> - به مصداق «خدا گر ز حکمت ببندد دری، ز حکمت گشاید در دیگری»

<sup>۲</sup> - امام حسین (ع): «اگر خداوند بخواهد به کسی لطف نماید گشودن گره کار دیگران را به دست او می‌سپارد».

ب) مدیریت بحران: که کنترل اوضاع در صورت بروز حادثه و جلوگیری از وسعت و عمیق‌تر شدن پیامدهای حوادث را بررسی می‌کند.

و در خاتمه به چگونگی کنار آمدن با واقعیت‌های زندگی و کنترل آسیب‌های وارده خواهیم پرداخت.

www.ketab.ir